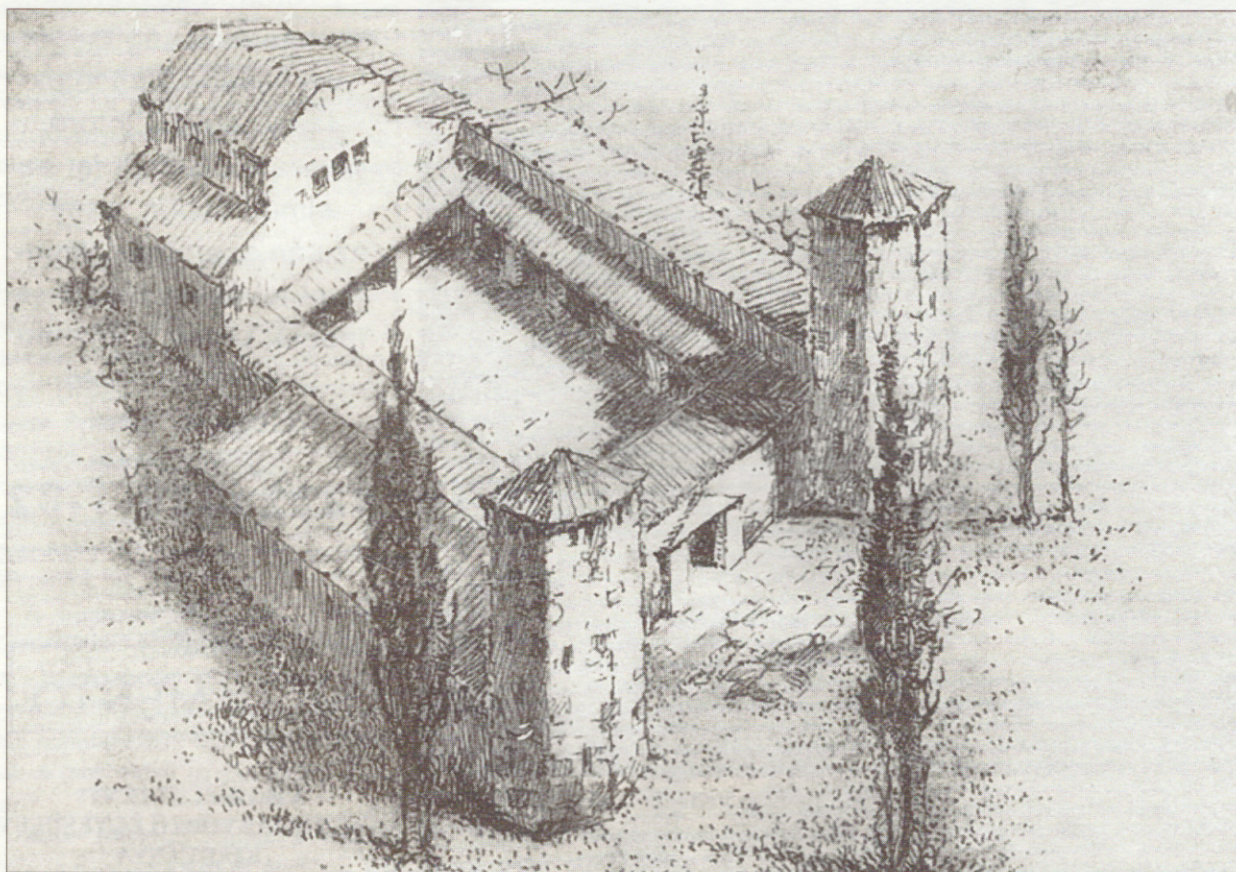

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET KIADVÁNYA 17.

Villa Hetyn

Régmúlt-mentés a Somkerék dűlőben

Kiadványukban 2015-ben foglalkoztunk már a Somkerék dűlőben található római kori villamaradványokkal, amikor *Dr. Gábor Olivér* PhD, a Janus Pannonius Múzeum munkatársa tartott előadást a könyvtárban.

2018-ban is írtunk egy kiadvány kapcsán a témáról, amikor egy folyamat indult azzal a céllal, hogy az 1940-ben *Dombay János* vezette befejezetlen régészeti feltárás

helyszínét megmentse a tudomány számára és esetleg turisztikai attrakcióvá tegye a jövőben. A közel 1500 m² területű objektum déli szárnyát *Dr. Szabó Máté* PhD (HUN-REN BTK Régészeti Intézet) régész vezetésével ekkor kezdték rekultiválni oly módon, hogy a falkoronát a nyolcvan évvel ezelőtti régészeti feltárás mélységéig kutatták. *(folytatás a 4. oldalon)*

MÚLTMENTŐ

“Aki megírja szülőföldje történetét, az nagyobb és értékesebb munkát végez, mintha egyetemes történelmet írna. A hűség a szülőföldhöz a legnagyobb erő a táj felemelésére.”

Kanyar József

MENTSÜK MEG!

Hosszúhetény gazdag népművészetéhez hozzátartozik a húsvéthoz kötődő tojásfestés, tojásírás, tojáshímzés. Ennek a szép tevékenységnek az eredménye mulandó, hiszen legtöbbször elfogyasztják a sonka mellé, de talán sokan őriznek szüleik, nagyszüleik által készített hímes tojást, vagy mintagyűjteményt, amelyet jó lenne megőrizni a helyi utókor számára! Elsősorban azért, hogy ne kerüljön a feledés homályába, de még jobb lenne, ha húsvét előtt visszatérne ez a jó szokás, és az ősi elemeket és üzeneteket rejtő hetényi motívumokat is tudatosan felhasználnánk a tojások díszítéséhez!

Egy húsvét előtti kiállításhoz várjuk azok jelentkezését, akik húsvéthoz kapcsolódó fotóval, mintagyűjteménnyel vagy valódi, régi hímes tojással szívesen hozzájárulnának egy időszakos tárlat megrendezéséhez!

Keressék egyesületünk tagjait, telefonáljanak a 30/447 42-es számra, vagy írjanak a nepiegyuttas@hosszuheteny.hu címre!

Címlapon:

Hajnóczy Gyula rekonstrukciós rajza a hosszúhetényi villáról.

Megjelent B. Thomas Edit könyvében:

B. Thomas Edit: Römischen Villen in Pannonien. Beiträge zur pannonischen Siedlungsgeschichte.

Akadémiai Kiadó, Budapest 1964, 276; Abb. 145.

Mi is így gondoljuk...

“Addig leszünk magyarok, amíg magyarul énekelünk és magyarul táncolunk.”

Kallós Zoltán

Egy százalék

Ezúton is köszönjük támogatóink segítségét, akik jövedelemadójuk 1%-át egyesületünk javára ajánlották fel az elmúlt évben, vagy ezután szeretnék támogatni tevékenységünket, többek között a kézben tartott Múltmentő megjelenését!

Adószámunk:

18325920-1-02

MÚLTMENTŐ

**A HOSSZÚHETÉNYI
HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET
KIADVÁNYA**

Székhelye:

7694 Hosszúhetény, Verseny u.9.

Telefon: 72/490-827

nepiegyuttas@hosszuheteny.hu

Szerkeszti az egyesület.

Felelős szerkesztő: Papp János

A címlapterv Marsai Ágnes munkája

Készült Pécssett, Molnár Csaba

nyomdájában

ISSN-2060-1824

Küldjön egy képet!

Mindig nagy öröm számunkra, amikor olvasóink egy-egy képet vagy egyéb dokumentumot eljuttatnak hozzánk! Továbbra is szívesen vesszük, ha Hosszúhetény rég- vagy közelmúltjából bemutathatunk valamit, ami egyébként feledésbe merülne!

Bocz Gábortól kaptuk a fenti két fotót, amely édesanyja hagyatékából maradt a családjára. A szüreti felvonuláson készült páros fotón édesanyja *Bocz Istvánné (sz. Kincse Aranka,)* *Lovas Lászlóval* látható 1958 körül, ahogyan a csoportképen is más hetényi fiatal társaságában. Sajnos Gábor szülei, testvérei nem élnek már, így nem tudja kik vannak még a fotón. Olvasóink talán segítenek!

A harmadik fotográfia régebbi. *Bózsa Sándorné Kungl Katalintól* kaptuk. Fazekasbodai sváb énekes kislányok mosolyognak ránk egy gereszlaki népművészeti találkozó alkalmával. A jobb oldali lányka *Kungl Katika*.

Bocz Dianától kaptuk a legalsó fotót, amely az 1970-es években készülhetett, nagyszülei prэшháza előtt a Dömösälja dűlöben. Balról jobbra *Dia* nagymamája *Bocz Árpádné Böröcz Katalin*, nagypapája *Bocz Árpád*, dédapja *Böröcz György* és a szomszéd segítő (feltehetően szüretkor készült a fénykép) *Dallos Katalin* "Pisti Katika" látható.

Továbbra is számítunk olvasóink küldeményeire, segítségére!

Villa Hetyn

Régmúlt-mentés a Somkerék dűlőben

(folytatás a címlapról)

A feltárást és dokumentálást követően a szakemberek geotextiliával, homokkal és földdel visszatakarták az objektumot. Így a késő római kori villagazdaság főépüete nem pusztul tovább és a jövőben is kutathatóvá válik.

Nyáron kétszer egy hét időtartamban, közösségi régészeti formában a régész irányítása alatt folytatódott az öt évvel ezelőtt kezdődött munka. A Hosszúhetényi Település-üzemeltetési Nkht. munkatársainak segítségével a kijelölt területet megtisztították a sűrű bozótól, majd önkéntesek segítségével nekiláttak a földmunkának. Mivel Dombay János ezt már feltárta és az illegális kincskeresők is valószínűleg megjárták a területet az elmúlt évtizedekben, Szabó Máté nem számított ebben a rétegben különösebb leletanyagra, mégis néhány korabeli érme, üveg és kerámiadarab előkerült az önkéntesek aprólékos munkája nyomán. Szabó Máté és *Neményi Réka* (JPM) kutatásvezetők, valamint *Szabó Márton* és *Talabér Ildikó* régészek kutató munkáját önkéntesek és a település-üzemeltetés munkatársai segítették, az újra feltárt épületrész szakszerű visszafedését homokkal és munkagépekkel támogatta *Hárságyi Roland*, *Molnár Ferenc* és *Óbert Gábor* vállalkozó.

A 4. századi épület délnyugati részén található falmaradványok bemutathatóságáról *Sági Gergely* építész segítségével és a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztályának bevonásával folyik egyeztetés és tervezés. Cél a teljes feltáráson és megóváson túl, hogy Hosszúhetény újabb turisztikai attrakcióval gyarapodjon, hiszen a feltárt villák között különlegesnek tekintető a hosszúhetényi főépület hatszögletű saroktornya.

A munka remélhetőleg hamarosan folytatódik, és a lelőhelyen a visszatemetett romok felett turisták számára is látható emlékek jelzik majd a több mint másfél évezreddel ezelőtt virágzó villagazdaság emlékét.

A felső, eredeti felvétel 1940-ben készült, az alsó fotó a 2018-as állagmegóvó feltárási eredményét mutatja a visszatemetés előtt.

Köszönet a Sáfár családnak!

Sáfár Sándor hosszúhetényi lakos 1994-ben az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal licitációján kárpótlási jegggyel megszerezte azt a gyepként nyívtartott területet, amelyen a villa romjai találhatóak. 1996-ban felajánlotta a földterületet az önkormányzatnak, az önkormányzat ezt elfogadta, de a tulajdonjog bejegyzés akkor nem történt meg.

A tulajdonos halála után a két örökös, Sáfár Anikó és dr. Sáfár Éva, édesapjuk szándékát tiszteletben tartva 2020-ban ismét felajánlották a 2002-ben régészetiileg védetté nyilvánított területet az önkormányzatnak, arra kérve a falu vezetését, hogy régészeti vagy turisztikai hasznosítás esetén helyezzenek el emléktáblát a területen az önzetlen felajánlás elismeréseként. A Sáfár család példamutató tette igazi múltmentés! Ezúton is köszönet érte!

A fenti ortofotón (torzításmentes légi felvétel) a hosszúhetényi villa főépületének *B. Thomas Edit* 1964-es villa monográfiájában közölt alaprajza látható, rajta foltszerűen jelölve a bozótban felismerhető falszakaszok pontos helye. A képen jól azonosítható, hogy nagyjából hol feküdt és mekkora helyet foglalt el a főépület, a felmért részekkel összevetve viszont az alaprajz pontatlansága is érzékelhető. A fotó bal alsó sarkában, a villaépület előterében (tőle DNy-ra) egy melléképület alaprajza is kirajzolódik a gabonátáblában.

Az alsó fotón a 2018-as rekultiváció alkalmával feltárt keleti sarokrízalit és a porticus (tornác) falmaradványai láthatók északnyugati irányból fényképezve. Ez a fotó – összevetve az alaprajzzal – jól szemlélteti, hogy a két hatszögű épületrészt (amelyből 2018-ban csak a keletit tárták fel) a tornác déli fala is összeköti, melyen oszlopok alapjait is feltárták a régészek. További kutatások közelebb visznek majd ahhoz, hogy minél hitelesebben lehessen megrajzolni, hogyan nézhetett ki az épület a 4. században, és milyen funkciót látott el a maga korában.

100 éve...

... leplezték le az első világháborúban elesett hosszúhetényi hősök emlékoszlopát. A templom mellett található emlékmű 1923 novemberétől állít emléket a világhéges hetényi áldozatainak. A jelentős esemény előzménye, hogy a helyi közbirtokosság március 18-án tartott közgyűlésén *Kliezli János* elnök felterjesztésére és *Pelcz Árpád* plébános "lelkes beszédére" egyhangúlag megszavazta, hogy az elesett hősöknek emléket állít, és erre a célra félmillió koronát biztosít a község költségvetéséből.

A szerb megszállást követően szinte emlékmű állítási verseny alakult ki a községek közt Baranyában. A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság (HEMOB), amely a világháborúban elesett magyar katonák emlékének megörökítésére és ápolására felállított szervezet volt, koordinálta a vármegyék ilyen irányú tevékenységét.

Az obeliszk talapzata és törzse süttői mészkőből készült. Erre helyezték azt a márványtömböt, amelyre a katonák neveit vésték. Az emlékmű törzsét egy pajzs alakú bronz dombormű díszítette, amely a hatvanas években eltűnt. A korabeli fotók és a helyi emlékezet alapján sikerült a domborművet azonosítani, ugyanilyen öntvény díszíti a baranyai emlékművek nagy részét. *Papp János* és *Gajdócsi László* kezdeményezésére az önkormányzat két alkalommal is nyújtott be pályázatot az emlékmű felújítására, de mivel ezek a pályázatok sikertelenek voltak, a képviselő-testület 2017-ben úgy döntött, hogy saját erőből állítja helyre az eredeti állapotot. A felújítás során, melyet *Rigó István* szobrászművész végzett és irányított, lemásolták és újraöntötték a bronz domborművet, kiegészítették az emlékmű lábazatát, letisztították a körfelületeket, kijavították, festették, konzerválták a

betűvéseket. A bronzpajzs visszahelyezésével az emlékmű az eredeti állapotát vette fel, hogy újabb évtizedekig méltón emlékeztessen bennünket az I. világháború hetényi hőseire.

Száz évvel ezelőtt a PÉCSI EST november 21-i száma az alábbiakban számolt be az eseményről.

Emlékoszlop-leleplezés Hosszúhetényben

Vasárnap bensőséges kegyelettel leplezte le Hosszúhetény község 51 elesett hősének emlékét. Az ünnepségen a kormányzót bádoki Soós Károly képviselte. A községben felállított diadalkapunál Feniczky Ignác dr. főszolgabíró üdvözölte. Peltz Árpád plébános a templomban misét mondott, majd lelkes beszéd kíséretében felszentelte a templom előtti téren lévő izléses márványoszlopot. Utána Berta Lajos lelkész méltatta a hősök érdemeit. A katonazenekar eljátszotta a Magyar Hiszekegyet, majd Kliezli János az urbéres kisbirtokosság, Kis Tóth László bíró a község, Nemes János tanító a volt bajtársak, Kis Miklósné a hadiözvegyek, Glück Ferenc a hadiárvák, Kajdi Aladár a levették nevében koszorúzta meg a szobrot. Muszti István a kerület nemzetgyűlési képviselője, végül bádoki Soós Károly szólott a falu népéhez.

Délután a község mintegy 50 főből álló levette csapata katonás rendben botgyakorlatokat, majd gulákat mutatott be pompás fegyelmezettséggel saját zenekarának kíséretében.

(A lenti fotó nem az avatóünnepségen készült! Olvasóink közül tud-e valaki információt a képen látható eseményről?)

Múltat idéző használati tárgyak között

Gondosan letisztítva és kiállítva sorakoznak a tárgyak a polcokon vagy a falra ill. a mennyezetre rögzítve. Egy sor paraszas és villanyvasaló, odébb eredeti bányászlámpák, szódásüvegek. Működő százéves rádiók vagy ötven éves „Sokol” táskarádiók, szalagos magnetofonok, fényképezőgépek. Különböző korú és márkájú varrógépek, írógépek az 1900-as évektől a kétezres évekig. Számtalan tárgy a katonai felszereléstől a borbély eszközökig, a szövőszéktől a nyolcvan éves kerékpárig, a zománc tábláktól a fonott korsóig. Csak kapkodjuk a fejünket. Az elmúlt század eszközei, használati tárgyai, szerkezetei között *Radó Miklós* zenésztársunkkal beszélgettünk családi házuk gazdasági épületének helyiségeiben.

– *Honnét jött az indíttatás a gyűjtésre?*

– A gyűjtés igazán 2003 körül indult veterán motorok felújításával. Később dekorációs céllal kerültek fel a kapott kisebb nagyobb tárgyak a „Radó-Garage” bulizás céljából kialakított kis helyiségébe. A helyet főként barátaim és ismerősök látogatják, akik nagy szeretettel váltak meg régi tárgyaiktól, hogy tovább bővítsék a Radó-Garage dekorációját! Az internetnek köszönhetően egyre többen látogatnak el hozzánk, hogy megnézzék a gyűjteményt. Persze előzetes egyeztetés alapján.

– *Melyik a legrégebbi tárgy a gyűjteményben? Egyáltalán hány tárgy van a „leltárban”?*

– Egy családi hagyaték a legrégebbi darab, egy 1911-es szeszfokoló. Nagypámat még láttam vele méricskélni. Amúgy megszámláltam, 316 régi tárgyat őrzök jelenleg a két helyiségben.

– *Sokat meséltél már nekünk ezekről a tárgyairól, de melyik a kedvenced, ha van ilyen egyáltalán?*

– Nyilván több is van, de a legkedvesebb a legtöbb felújítási munkaórát felemészítő 1954-es évjáratú Csepel D 125-ös motorkerékpár.

– *Közös zenélések és összejövetelek alkalmával mi sokat vagyunk veled, szinte ismerjük egymás gondolatait, de hogyan képzeljük a GYŰJTŐ napjait? Böngészés az internetet vagy járkálás a pécsi vásár bolhapiacán?*

– Hétköznapjaim nagy részét a munkahelyemen töltöm,

mint a legtöbb ember, meg hétvégén néha Veletek zenélek. Ha van időm az internetről merítek ötleteket. Az internetes posztjaim már megtekintésre ösztönöztek olyanokat, akiket érdekelnek a régi tárgyak. Nem vásárolok. Általában cserélek, de legtöbb esetben a tárgyak felajánlás útján kerültek hozzám, ahogy a Ti segítségetekkel is gyarapodott a gyűjtemény. Költözés, hagyaték, prэшázak kiürítése, padlás takarítás során talált tárgyak is szaporították már a kiállítás darabjait. Munkatársaim is tudják, hogy fogékony vagyok a témára, ezért gyakran meglepnek egy-egy újabb darabbal. Aztán szabadidőmben a kapott tárgyak tisztításával és felújításával foglalkozom.

– *Van-e olyan tárgy, eszköz, amit nagyon szeretnél látni a gyűjteményedben, de eddig még nem sikerült megkapni, beszerezni?*

– Egy Orion Tisza televízió még hiányzik a gyűjteményemből. Duna típus már van és így a Tisza típus jó kiegészítés lenne.

– *Mik a további terveid? A garázs és az egykori prэшáz már lassal betelik a gyűjtemény tárgyaival. Van itt még az egykori gazdálkodásból egy nagy pajta ...*

– Szeretném a nyilvánosság számára megtekinthetővé tenni az itt kiállított tárgyakat. Gyerekek részére is fontos lenne, hogy megismerhessenek olyan használati tárgyakat, amelyekkel ma már nem találkozhatnak a mindennapjaikban. Jelenleg a pajta szerelőműhelyként és garázként funkcionál. Amennyiben azonban a gyűjtemény jelentős mértékben bővülne úgy nem kizárható a pajta átalakítása sem.

– *Mindehhez jó egészséget, kitartást! Ránk számíthatsz!*

Keserű Árpád
Fotó: Balázs László

Varga Péter Pius:

Hetényi ősök - háborús hősök

A hosszúhetényi temetőben van egy sírkő, amelyen leolvasható az egész 20. század történelme és egyben a családunk története is. A legfelső – *Szatykó Miksa* – neve fölött az áll: „Hősi halált halt”, alatta pedig a folytatás: „1914. okt. 20-án, élt 28 évet. Nyugszik messze idegen földben a Fekete hegy alatt. Bánatos szívvel gyászolja édesanyja és apja egyetlen jó fiukat a sírig. Siratja még leánya Rozika, a neje és unokája Karcsi. Poraidnak legyen könnyű az idegen föld”. Aztán következik az apja és anyja, végül a sírkő talpazatán: *Varga József* törzsőrmester, aki „meghalt orosz hadifogságban” 1945. szeptember 10-én, és végül a lánya, *Szatykó Rozália*, apai nagyanyám, a régi hetényiek körében nagy tiszteletnek örvendő és közismert „bába néni” vagy „gólya néni”, aki a háborúban elvesztett férjét jó 55 évvel túlélve 2000-ben halt meg.

Hány és hány ehhez hasonló családtörténetről lehetne beszámolni a huszadik századi Magyarországon? Mennyi veszteség, gyász és fájdalom származott a nagy világegyesek folyamán? Míg a történészek a legkisebb részletekig feltárták a két háború eseményeit, a kortárs kultúratudomány az utóbbi néhány évtizedben egyre inkább a személyes történetek felé fordult, hogy azokon keresztül rekonstruálja családok, közösségek emlékezetét. A témában megkerülhetetlen *Jan* és *Aleida Assmann*, német kultúrtörténész házaspár alapvető elméleti munkája, akik az emlékezetkutatásból kiindulva határozzák meg egy csoport, kisebb vagy nagyobb közösség identitását. Elméletük lényege, hogy 80-100 évre kiterjedő sok-sok családi vagy kommunikatív emlékezet kumulatív módon

összeadódik és átkerül a kollektív, azaz kulturális emlékezet archívumába. Amikor tehát évről évre megemlékezünk – akár helyi szinten is – háborús halottaink emléknapijáról, akkor tulajdonképpen egy fontosnak tartott múltbeli esemény kapcsán határozzuk meg önazonosságunkat a jelenben és fogalmazzuk meg céljainkat a jövőben.

Nos, ennyi elmélet után azokra a kérdésekre kerestem a választ saját családunk története kapcsán, vajon mit élhetett át egy 28 éves családapa, szülei „egyetlen jó fia”, amikor 1914. augusztus első napjaiban elköszönt családjától, állapotos feleségétől, aki decemberre várta első gyermeküket. Akkor talán még senki sem sejtette, hogy soha nem fogja tudni kezébe venni újszülött kislányát, aki pedig soha nem ismerhette meg az édesapját... És vajon milyen érzésekkel vonultak be a hetényi egyszerű földművesek a gyönyörű Zengő lábánál művelt földjeiket, szőlőjüket hátrahagyva, nyáridő közepén, a legnagyobb munka idején.

Sokáig foglalkoztatott a sírkőn található néhány soros mementő, és mivel a családi legendárium nagyon kevés információt őrzött meg dédapámról, elhatároztam, hogy megpróbálom felkutatni és rekonstruálni, hol és milyen körülmények között halt „hősi halált”. Csak zárójelben szeretném megjegyezni, hogy a világon szinte minden háborús emlékhely retorikája mennyire eufemisztikus, a csúf valóságot megszépítő felirattal sorolja fel a helység hősi halottait, akik valójában nyomorúságos módon, embertelen körülmények között, a nagyhatalmak játszmáinak névtelen áldozataiként pusztultak el szülőföldjüktől sok száz kilométerre. Szerettem volna megtalálni és kegyeletemet leróni feltételezett sírjánál, amelyről csak annyit tudtam, hogy a Fekete hegy alatt található. Először Crna Gora, azaz Montenegro (a fekete hegy szószerinti fordítása) került a fókuszba, de mind a dátum, mind a helyszín tévesnek bizonyult. A kutatás első lépéseként a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum levéltárának információs szolgálatát kerestem meg hivatalos úton, akiknek „sajnos csak annyi adatot sikerült találni, miszerint nevezett az I. világháború során a szerb fronton 1914. október 20-án hősi halált halt.” Erre azonban hamarosan rácáfolt egy másik forrás, a Pécsi Napló 1932. (apám születési éve) október 26-i közlése, a Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítőjére hivatkozva, miszerint „A pécsi kir. járásbíró *Szatykó István* és *Molnár Rózsa* házasságából 1886-ban született *Szatykó Miksa* hosszúhetényi földművest, aki mint a 19. honvédegylogezred tagja 1914. szeptember 9-én a szerb harctéren eltűnt, holtát nyilvánította.” Az eljárást özvegye (szül. *Cukor Rozália* – őt még személyesen ismertem), akkor már domoszlói lakos kezdeményezte a 28000/1919. számú rendelet alapján. A bécsi Kriegsarchiv (háborús levéltár) képviselőjének tájékoztatása egy korábbi eljárást is említ, „miszerint 1921. 12. 31-i dátummal Hosszúhetény 1933/18. számon holtá nyilvánították.”

A Budapesti Közlöny Hivatalos Értesítője azonban egy

fontos információt tartalmazott, nevezetesen Szatykó Miksa alakulatának pontos megjelölését, ez pedig a magyar királyi pécsi 19. honvéd gyalogezred volt. A kutatásnak óriási lendületet adott, hogy sikerült rátalálni az alakulat 1938-ban *Légrády Elek* és mások által jegyzett dokumentációjára, amely nem csak az ezred történetét foglalja össze, de részletesen, szinte óráról órára, naplószerűen jegyezte le az 1914-es őszi szerb hadjáratot, kezdve az augusztusi mozgósítástól a végzetes szeptember 9-i ütközetig, majd az ezred mozgását a háború végéig. (*Kovács Károly, Magyar-Kossa Béla, Declava Zoltán, Sillay Jenő, Világhy László, Légrády Elek: A 19. Honvéd Gyalogezred története. A volt M. Kir. Pécsi 19. Honvéd gyalogezred és alakulatainak a 19./IV. (fiumei) zászlóalj, a 309. Honvéd gyalogezred, a 19. népfelkelő ezred, a 19/IV. népfelkelő Zászlóalj és a 19./VIII népfelkelő zászlóalj története. Pécs 1938*)

A történetünk számára érdekes beszámoló a 87. oldalon, az ezred mozgósításával kezdődik, amely jól visszaadja a június 28-i sarajevói merénylet utáni és a háború megkezdése előtti napoknak a hangulatát: „1914. július 25-ről 26-ra virradó éjjel Pécs városa lázban égett. A lakosság apraja-nagyja, mindenki az utcán hullámozott. Kávéházak, mulatók zsúfoltak. Hangos csoportok kipirult arcokkal vitatták meg az eseményeket és a bekövetkező eshetőségeket. A Himnusz áhitatos és a Wacht am Rhein erőteljes akkordjai mellett ölelkeztek az emberek. A szerb háborút mindenki szívesen fogadta, ez pedig a sikeres hadműveletek egyik első előfeltétele. Nagy és erőteljes volt a nemzet ezekben az órákban, egy testté és lélekké lett, osztály és társadalmi ellentétek eltűntek. Szép és felemelő érzés volt.” (87.o.) Micsoda eufória, micsoda lelkesedés, ami aztán az első véres ütközetek, a háború elhúzódása után, és a frontról hazatérő emberi roncsok láttán csakhamar letargiába és reményvesztettségbe csapott át.

A július 31-i általános mozgósítás után alig több mint egy hét állt rendelkezésre, hogy a frissen bevonult bakákat a szigetvárosi gyakorlótéren felkészítsék, és a vasúti szerelvényeket összeállítsák. A tudósítás szerint az ezred augusztus 9-én és 10-én összesen négy 100 tengelyes szerelvényrel indult útnak Pécsről Eszéken, illetve Barcsan keresztül Slavonski Brod felé, ahol a bosnyák határt átlépve Szarajevó felé folytatták útjukat. Az emlékalbumot *Klaszék Ödön* ezrednaplójával kiegészítő személyes feljegyzések szívfacsaró jelenetekről tudósítanak, ahogyan a hozzátartozók és Pécs lakossága a vasútállomásra kísérték az ezredet: „Felejthetetlen nap volt, amire csak könnyeinktől homályos szemmel tudunk visszaemlékezni. Virágokkal szórták előttünk tele az utat. Jószívű nénék kosárszámra hordták fel a legénységnek a gyümölcsöt, cigarettát, bort. Ott voltak mind, a Dunántúl minden községéből búcsúzni felsereglő kedveseink.” (92.)

Vajon ott voltak-e dédapám Szatykó Miksa és a többi hetényi honvéd hozzátartozói is? Minden bizonnyal voltak a tömegben hetényiek is, ha a Dunántúl minden községéből ott voltak...

Az indulás pillanatában felcsendült a Himnusz, „az eddig titkolt fájdalom zokogva tört elő”. Fájdalmas volt a búcsú pillanata, hiszen benne volt minden ölelésben a félelem, vajon viszontlátják-e még egymást. „Egy honvéd, a kocsin állva, még átkarolva tartja egyik kezében asszonyát, másikban kicsi gyermekét szorítja szívéhez. [...] A tiszt kocsik

előtt egy anya s leánya búcsúzik egy hadnagyunktól. Egymás kezét fogják. A leány remegő szájszájával akar valamit mondani, de helyette zokogva borul a fiú nyakába. Ott válik menyasszonyává búcsúcsókok özöne alatt. [...] Az ezredes kocsijában az utolsó percben bead Littke, a pezsgőgyáros egy láda pezsgőt. Az első pohárával az ezredesnek töltik, aki egy pár pillanatig némán nézi a gyöngyöző folyadékot, aztán elmerengve némán néz ki a kocsi ablakán...” (93.o.) *Kleszky Ottó* ezredparancsnok talán már sejtette, hogy tíz nap múlva ő lesz az első áldozat, akit egy eltévedt szerb golyó halálra fog sebezni.

A sarajevói kirakodás után az ezred gyalog indult meg a szerb hadszíntér felé, teljes menetfelszerelésben, napi 20-30 kilométert megtéve. A 96. oldalon található rajzon jól követhető az a ma is járható útvonal, amelyet a hadtest augusztus 15. és szeptember 7. között megtett.

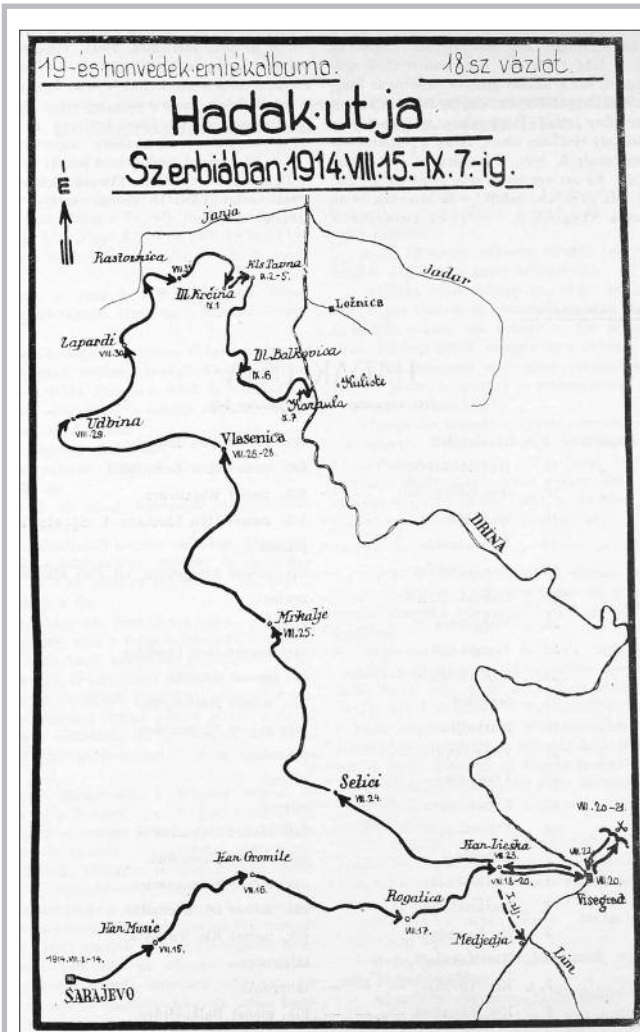
2021. augusztusában, szinte napra pontosan 107 évvel később, gondoltunk egyet fiaimmal és egy motoros túra keretében néhány nap alatt bejártuk azt a több mint 200 kilométeres utat, amelyet a katonák közel három hétig tettek meg. Utunkat Hosszúhetényben, a templom melletti háborús emlékműnél kezdtük, ahol *Bartha Zsolt* atya megáldotta járműveinket és a motorosokat. Útikalauzunk és térképünk a hadinapló és annak térképvázlata volt, amely ma is járható közutakon, nem mellékesen gyönyörű tájakon vezetett végig.

Indulás előtt fiaimmal a háborús hősök emlékművénél Hosszúhetényben.

Az első ütközet, az igazi tűzkeresztség a Drina folyó partján fekvő Visegrád városánál történt szeptember 20-án, amiről az emlékkönyv *Ziak alezredes* visszaemlékezései alapján szintén részletesen beszámol. Az ezred innen augusztus 23-án indult tovább északnyugati irányban, hogy két héttel később, kisebb kerülővel újra elérje a Drina partját: „Az ezred tehát érkezett egy újabb állomására a szerbek ellen viselt harcainak. A következő napokban folytak le az ezred egyik legvéresebb és legveszteségteljesebb harcai.” (112.o.)

„A Drina átkelés erőszakolása 1914. IX. hó 9-én” című fejezet lépésről lépésre felidéri a végzetes nap eseményeit egyrészt a napiparancs, másrészt a visszaemlékezések alapján. A parancs értelmében a folyó túlsó partján, szerb oldalon emelkedő két magaslat, Gucevo és Kuliste között elnyúló gerincet kellett volna elfoglalni és állásaikat kialakítani. Az ezred nagyobb része helyi vezetők segítségével 9-ére virradó hajnalban kezdte meg az átkelést a folyón, amit még sötétben, 3 óra 45 perckor be is fejezett. Ezután fejlődtek fel a zászlóaljok, és kezdték meg az

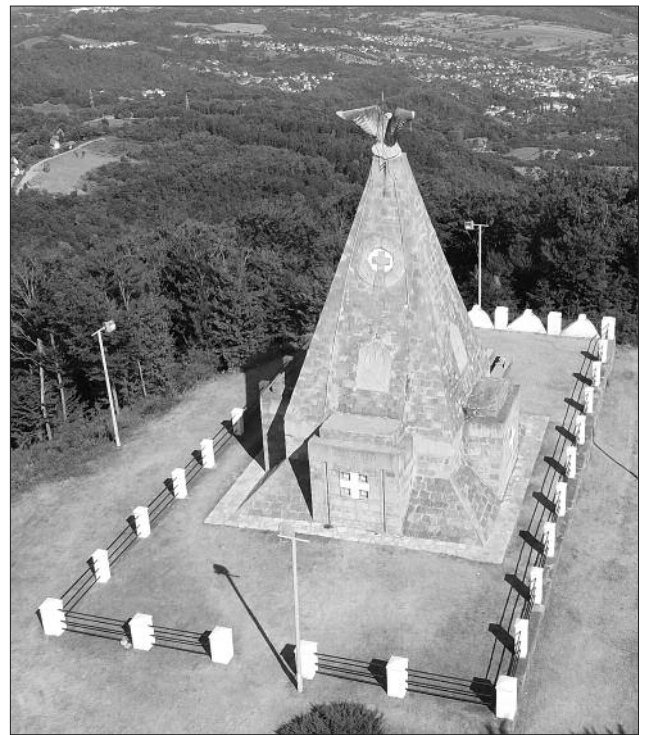
A hadinapló térképészlete nagy segítségünkre volt a motoros emléktúra megtervezésében.

előnyomulást a megjelölt magaslatok felé, amelyek félkörben vették körül a Drinát. Az ellenség kiválóan tudott védekezni a ligetekkel, bokrokkal fedett terepen, velük szemben a támadó magyar csapatok csak nehezen tudtak előre haladni a nagy szintkülönbség és a szakadékok által szabdalta, előnytelen terepviszonyok miatt. A parancs szerint mind jobban szélesedő legyezőszerűen kellett előnyomulni a zászlóaljoknak, ennek azonban az lett a következménye, hogy egymástól egyre jobban eltávolodva, a folyamatos ellenséges tűz alatt elvesztették a kapcsolatot egymással és a parancsnoksággal. A zászlóaljok „magukra hagyva, összeköttetés nélkül, az elhagyottság érzetével tartottak ott ki hajnal óta különböző magaslatokon egymástól egy-egy kilométerre, az ezred több mint három kilométer szélességben abban a tudatban, hogy minden jelentésük hiábavaló, mert jól látták, hogy a belőtt szerb már nem engedi át a következő csapatokat a Drinán.” (113.o.) Ekkor drámai fordulat következett be az ütközet menetében, ugyanis a hadműveletet irányító Ziak alezredes hirtelen kiújuló betegsége miatt ki kellett vonni és el kellett szállítani a helyszínről, azonban nem találták a következő rangidóst, aki átvehette volna a szerepét, így az ezred fej nélkül maradt abban a legválságosabb pillanatban. A regénybe és filmbe illő drámai pillanatokat így örökíti meg az emlékkönyv:

„Amikor a szerb a magaslatokról észrevette az elszigetelten maradt ezred helyzetét, erős ellentámadást kezdett indítani az elől lévő II. és III. zászlóalj ellen. A nagy távol-

ságok miatt a parancsnokok kezéből kiesett a legénység, mely reggel óta délután 4 óráig szakadatlan oldalazó tüzérségi és gyalogsági tűzbe került s az átkarolással fenyegetett balszárny emberei megkezdték a visszavonulást. A két balkán-háború tapasztalataival rendelkező szerb kihasználta ezt a számára kedvező pillanatot, és érelyesen nyomult a visszavonulók után, úgyhogy bizony ezek közül sokan, a Drinán nem találva vezetőket nélkül a gázlókat, a vízbe fulladtak. A többiek úszva, vagy egymásba fogódzva jutottak a túlsó partra, ahol végre a legénységgel együtt és után átkelt tisztük rendezni kezdték a visszavonuló embereket.” (114.o.)

Szatykó Miksa minden valószínűség szerint ekkor már sajnos nem volt közöttük. Hogy vajon milyen körülmények között lelte halálát, talán soha nem derül ki. Talán már az ütközet elején az erős ellenséges tűz áldozata lett, vagy a visszavonulásnál érte el a végzete a folyóban? Hiszen hol is tanult volna meg úszni az egyszerű hetényi földműves akkoriban? Akárhogy is történt, valahol egy jeltelen tömegsírban vagy a hullámsírban nyugszik, eltűntnek nyilvánítva. A gucevo-i hegytetőn ma emlékmű hirdeti a csata emlékét, a hegy lábánál elterülő Loznica városában pedig a helytörténeti múzeum és levéltár őriz fontos adatokat az eseményekről. Minden esetre megható volt ott állni az egykori csata helyszínén, és részletesen felidézni az ütközet minden pillanatát.

Loznica város közelében a gucevo-i hegyen áll szerb és az osztrák-magyar hadsereg közötti küzdelem emlékműve, melyről drónfelvételt is készítettünk.

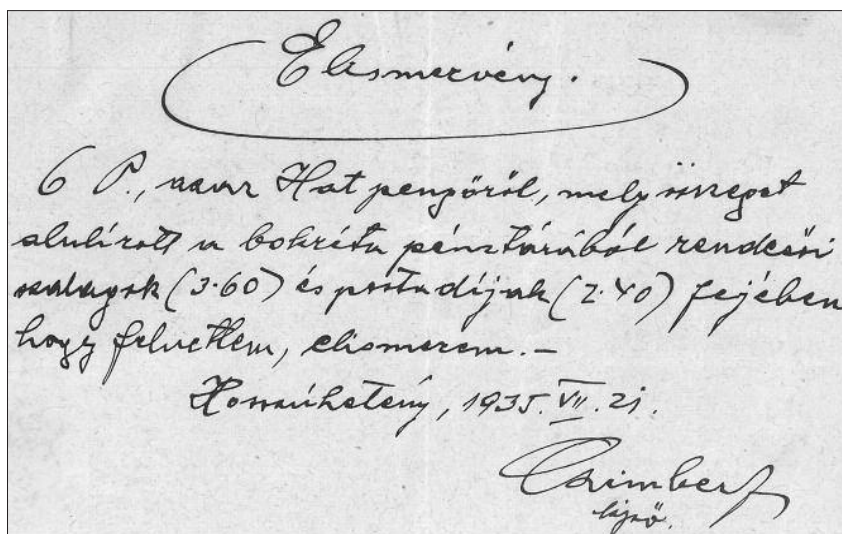
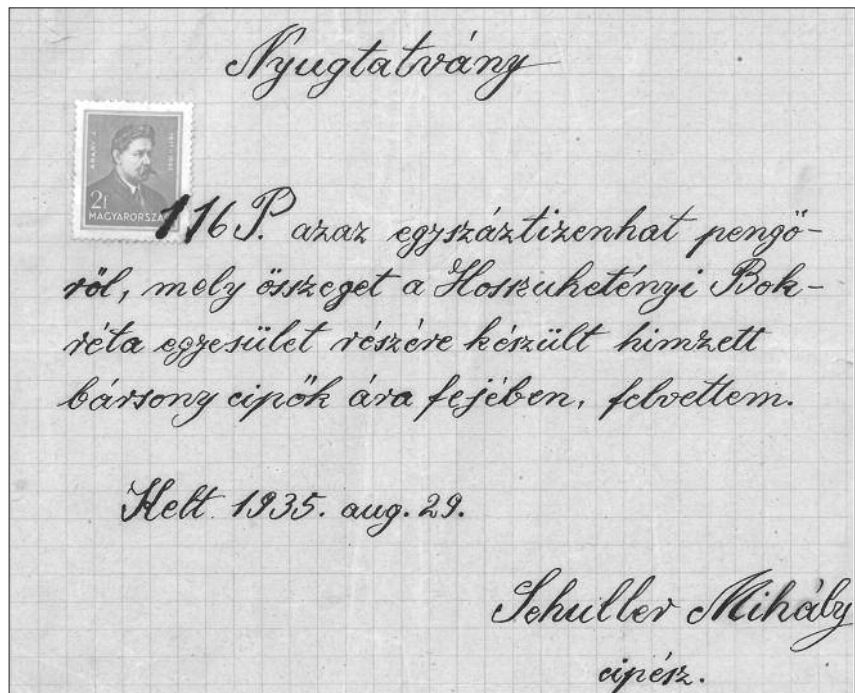
A folyó szerb oldalán, az akkori partraszállás helyén ottjártunkkor fiatal család készülődött éppen az ebédhez való, parázson sült grill tál elkészítéséhez. A katonai vázlat segítségével, kézzel lábbal és némi angol tudással elmagyaráztuk, hogy ezen a ponton ért partot a dédapánk 107 éve a magyar csapatokkal és valószínűleg itt is lelte halálát.

Akkor ellenségek voltunk, a közös emlékezés révén barátok lettünk...

Mesélő papírok

Wéber Zoltán családi hagyatékából került elő a mellékelt három dokumentum. Keletkezésének éve mozgalmasság volt a Hetényi Gyöngyösbokréta életében. Budapesti, harkányi szereplés és hosszúhetényi bokréta nap is fűződik 1935-höz, amikor június végén a strand területén rendezett nagyszabású eseményen Pécsváradról, Zengővárkonyból, Püspökbagádról, Váraljáról és Szeremléről érkeztek táncos csoportok, Keszüből pedig dalárda. Ebédet hetényi családoknál kaptak a vendégek, majd Bocz György bíró udvarán (mai mozi udvar) gyülekeztek, és innen vonultak a strandfürdőhöz, ahol ácsolt színpadon mutatkozhattak be, nem csak a helyi közönségnek.

A "Nyugtatvány" a híres hetényi cipész és a bokréta egyesület közötti korrekt elszámolást rögzíti.

Ugyancsak erről az időszokról mesél a mellékelt "Elismervény" és "Nyugta" is. A felsőt Czímber József jegyző írta alá, melyben 6 pengő átvételét ismeri el "rendezői szalagok és postadíjak" fejében. Ez utóbbi bizonyára a bokrétanapi meghívók feladásához kellett, hiszen a korabeli beszámolók szerint rangos vendégek is részt vettek az eseményen. Megjelent többek közt Fischer Béla alispán és neje, Entz Béla dr. egyetemi tanár és neje, Mattyasovszky Zsolnay Margit, Mattyasovszky Zsolnay Tibor gyáros és Igaz Lajos főispáni titkár is. "Az ünnepély mellett kiállítást is rendeztek hosszúhetényi szöttekesekből, melyet a megjelentek nagy érdeklődés-

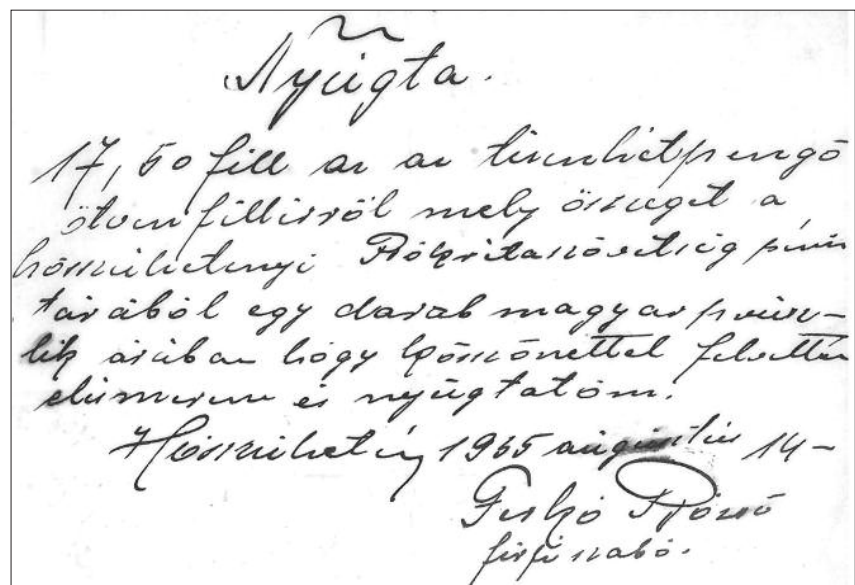
sel tekintettek meg és vásárlásokat is eszközöltek."

Az alsó, szintén egy kézzel írt dokumentum "17,50 fill az az tizenhét pengő ötven fillerről mely összeget a hosszúhetényi Bokréta egyesület pénztárából egy darab magyar pruzslik árában hogy köszönettel felvettem elismerem és nyugtatom.

Hosszúhetény 1935 augusztus 14 -

Geskó Győző férfi szabó"

A mellényt valószínű augusztusban Harkányban már viselte is valamelyik bokrétás az Anyák ünnepén, melyen a hetényiek is bemutatkoztak és Horthy kormányzó és neje is megjelent.

Egy kereskedés története

Lovig Jánosné családtörténeti emlékeiből

A Kossuth Lajos utca 21. szám alatt ma is üzemel egy bolt, amelynek története a XIX. század végére nyúlik vissza. Az épület helyrajzilag szoros kapcsolatban van a mellette levő lakóházzal, hiszen egy tulajdonosé volt hajdanán a telek. *Móritz Károly* kiváló molnár, elismert szőlőbirtokos épített rá házat, melyben kisebb kereskedést is működtetett haláláig. Fia, *Móritz György* nem csak a kereskedést folytatta, hanem a malmot is tovább üzemeltette. Ő építette a mai bolt falait a harmincas évek végén.

Az új bolt épülete az udvar felől fotózva a hátsó bejárattal és az iroda ablakaival.

„*Móritz György* fűszerkereskedő – 1882-ben született Hosszúhetényben, szakmáját atyjánál *M. Károlynál* tanulta. 1911-ben átvette édesatyja üzletét, mely még 1872-ben alakult” (*Jakab Józsefné: Múltringató, 137. old., 2015.*)

„Évtizedeken keresztül *Móritz György* vezette a malmot. Főleg az utca gazdáinak igényeit elégítette ki. Kedvező volt a malomtulajdonosnak, hogy a mai bolt helyén már a múltban is szatócsholt volt, ahol az idősebb *Móritz-lány, Erzsébet* a malom termékeit is értékesítette. A bolt raktárhelyiségében a maga idejében korszerű mákdaráló is működött, mely kiszolgáltáta úgyszólván a falu teljes lakosságát” (*Dallos Nándor: A hosszúhetényi malmok, 42. old., 2004.*)

A *Móritz-porta* lakóépület részének udvari homlokzata a negyvenes években.

Az új bolt ajtajában *Móritz Erzsébet* (1910-1986) *Móritz György* legidősebb leánya, mellette *Móritz György* (1882-1940) kereskedő, mögötte a felesége *Móritz Györgyné Frick Anna* (1892-1966). Az ablak előtt másik leányuk *Móritz Margit*, *Lovig Jánosné Ilike* édesanyja, *Kajdy Ferencné*.

Az új bolt az akkori városi igényeknek is megfelelő korszerű, esztétikusan berendezett üzlet volt nagy raktárral, padlástérrel, irodával. A raktárban a kézzel hajtott nagyteljesítményű mákdaráló, ha meglenne, tudna mesélni mennyi lakodalmos mákos kalácshoz való töltelékét örültek benne. Az eladótér cseresznyefából készült bútortáza patikai hangulatot árasztott. A pulton bolti mérleg szolgálta a kereskedést. Réz súlyai ma *Lovig Jánosné Ilike* konyhájának díszai. A pult mögött zománctáblás feliratokkal fiók- és polcrendszer segítette a tárolást és a gyors kiszolgálást. (Amikor a tulajdonosoknak a negyvenes évek végén át kellett adniuk a helyiséget, a bútorok a fűskamrába kerültek és idővel tönkrementek.)

*Móritz György*eknek két leányuk és egy fiuk született. Valamennyit tanították. *Erzsébet*, aki nem ment férjhez, kereskedő lett és édesapja nyomdokaiba lépve vitte tovább az üzletet mindaddig, amíg a kereskedést ki nem sajátították. Az akkori viszonyokra jellemző, hogy alkalmazottnak sem vették vissza saját üzletébe. Élete derékba tört. Idős

Móritz György és Frick Anna esküvői képe.

korára, nyugdíj nélkül a leszármazottak gondoskodására szorult haláláig.

Margit a polgári iskola elvégzése után 1935-ben férjhez ment *Kajdy Ferenchez*. Férje családja révén az ő sorsát is megkeserítették a negyvenes-ötvenes évek. Kulák listázás áldozatai lettek, mindenüket államosítottak. Aztán hamar kiderült, hogy jogtalanul fosztották meg a héttagú családot az otthonuktól és visszakapták ingatlanjaikat.

A fiút *iff. Móritz Györgyöt* szülei nem vízimolnárnak szánták. A pécsi gimnáziumi évek után a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen tanult tovább, több nyelven beszélt, számos, ma is használt olasz nyelvkönyv és nyelvészet módszertani kiadvány szerzője volt haláláig.

„*Móriczék is több lábon működtették gazdaságukat. Az istállóban ló- és tehénállomány, mellette sertéshizlalda volt. A két pince és préház a 2 kh. szőlővel a Dömös-oldalban mintaszerű szőlőművelést, borgazdálkodást jelentett. A nagy szőlőben először telepítettek Hosszúhetényben piros cirfandlit, melynek boráért versengtek a kocsmárosok.*”
Dallos Nándor: *A hosszúhetényi malmok 42. old., 2004.*)

Mindkét pinceépület áll még. A „felső pince” a régebbi, ami ma is a család, a leszármazott ükunoka tulajdona. Az „alsó pincét” Móritz György építtette, fia később eladta. Ma a kibővített préházépületben a Csókakő vendégház várja a pihenni vágyókat.

Az Iskola utcából, a 29. sz. portán keresztül egy szolgalmi gyalogösvény segítségével, a patakon átívelő kis hídon könnyen meg lehetett közelíteni a boltot és a malmot is.

A jól működő családi gazdaság és kereskedés sok munkát, szorgalmas hétköznapokat követelt. Móritz György harcolt az első világháborúban, majd öt évig hadifogságban volt és a családot a gazdasági világválság is megviselte,

Móritzék „felső pincéje”, amelyet *Móritz Károly* épített. A pince előtt *Móritz Erzsébet* kaposvári rokonok társaságában 1935 körül. Itt termett a híres piros cirfandli. A szőlőterületet a szövetség megalakításakor be kellett vinni a Tsz-be. Később a család egy csereügylet során tudta visszavásárolni.

Családi ereklyék. A dédpapa és a nagypapa rézből készült viaszpecsét nyomója.

mégis újra és újra talpra álltak. A negyvenes évektől azonban egyre több csapás érte a családot. Az akkori ideológiába nem fért bele, hogy valakinek annyi mindene (boltja, malma, szőlőbirtoka) legyen. A dédpapa alapozta gyarapodó családi vagyont elvették, bevitették a Tsz-be, a boltot kisajátították. Móritz György korai halála miatt ezt szerencsére nem érte meg, de feleségének és gyerekeiknek végig kellett nézni, ahogy a rendszer elherdálja a vagyont, pusztulni hagyja a szőlőbirtokot. A malmot is ellehetetlenítették, de házukat meghagyták. Igaz egy időszakban idegenekkel is meg kellett osztaniuk a háromszobás épületrészt. Hajnalonként arra ébredtek, hogy korábbi boltjukba hozzák a teherautók az árut, de ők már nem állhatnak a pult mögött. A boltot nem államosították ugyan, de minimális bérleti díjért használta éveken keresztül az ÁFÉSZ. Mindennapi életüket nem tudták függetleníteni a bolti működéstől, hiszen az épületrészek egykor szervesen összetartoztak. Közös volt az udvar, a kút, a pince, a WC. Később aztán sikerült az ingatlant megosztani és potom árért értékesíteni az akkori bérlőnek (a fogyasztási szövetkezetnek), és valamelyest – ha érzelmileg nem is – függetlenedni a bolt működésének mindennapjaitól.

Papp János

Egyesületünk életéből 2023.

Népi Együttesünk tagjai idén is szereztek nyilvános óévbúcsúztató bált az iskolában.

Január 21-én – immár hagyományosan – kolbásztöltéssel indítottuk az új évet.

Zsombéki Gergely és Schätl Zsolt vezetésével készült a kolbász, Molnárné Fuchs Erika pedig frissen sült kenyérral kedveskedett nekünk. A Zengő Vendégház minden feltételt biztosított a szakszerű munkához és az esti vacsorához.

Január végén a hetényi sváb bált Kruszely Gina és Kruszely Pálma énekével, és két német táncdal nyitottuk meg. A bál elején a Folk Brass Band fújta a talpalávalót

Február 17-én farsangi összejövetelt szerveztünk. Fánksütéssel, beszélgetéssel, kártyázással, táncolással búcsúztattuk a farsangot a kultúrház emeleti termében.

Február 25-én a pécsi Nagy Lajos Gimnázium dísztermében rendezték a VI. Baranyai Szólótánc Fesztivált. Az eseményre együttesünkben két korosztályban is szerepelt egy-egy párosunk. A fiatalabbaknál Bocz Léda és Jáhn Cintia, az idősebbeknél Lázárné Szabó Emese és Schätl Zsolt képviselte együttesünket. Emesékéek hosszúhetényi friss csárdást és verbunkot táncoltak, és nagy örömmel megkapták a „Baranya Kiváló Táncosa” címet. (ld. a lenti képen)

Március 31-én megtartottuk éves közgyűlésünket, melyen vezetéséget is választottunk. (ld. a 15. oldalon)

Márciusban két elnökségi tagunk részt vett a Déli Kapu Folklórszövetség közgyűlésén.

2023-ban is megjelentettük helytörténeti kiadványunkat, a Múltmentőt, immár a 16. számot, melyet eljuttattunk ezúttal is minden hetényi háztartásba. (Újságunk korábbi számai elérhetők községünk honlapján és az Arcanum digitális adatbázisában is!)

Április 22-én részt vettünk a Muharay Szövetség közármislenyi programjában. Délelőtt felvonulással, délután népviselet bemutatóval képviseltettük falunk népművészetét. Ezen a napon zajlott Hetényben a Bánáti Bazsarózsa Népművészeti Fesztivál is, melyen zenészeink és táncosaink is felléptek. Szombaton a felnőtt együttes, a Pévönye együttes, valamint a Somkerék és Pótkerék zenekar, vasárnap a gyerek tán-

tívál közönsége.

A Német Nemzetiségi Kub szokásos pünkösdi rendezvényén gyerektáncosaink is felléptek, a felnőttek német koreográfiát táncoltak.

Június első szombatján Drávaszabolcs község meghívására az ottani Halászléfőző Fesztivál programjában szerepeltünk, amelyben a gyerektáncosaink is bemutatkoztak Lázárné Szabó Emese vezetésével. (ld. következő oldal felső kép)

Június 10-én Somkerék zenekarunk a Tanac Néptáncgyűttes harmincöt éves jubileumi műsorában vendégzenekarként működött közre a Kodály Központban, 11-én táncosaink egyházi szolgálatot vállaltak népviseletben az úrnap körmenetben.

Június 13-án ünnepelte a Hosszúhetényi Daloskör fennállásának harmincadik évfordulóját. A komlói színházban tartott gálaműsorban együttesünk is fellépett.

Június 30-án Hosszúhetényben találkoztak a vármegye nyugdíjas szervezetei egy irodalmi Ki-mit-tud? keretében. A délelőtti megnyitón négy nyugdíjas táncosunk a Somkerék zenekar kíséretében hetényi táncokat mutatott be a közönségnek.

Augusztus 20-án népviseletben táncosaink is részt vettek az kenyérszentelő ünnepi szentmisén és Zsombéki Gergőék kisfiának keresztelójén.

Augusztus 27-én – immár tizenötödik alkalommal – megrendeztük a Népviselet Napját, délután a Tavasz vendéglőben elköltöttünk egy közös vacsorát.

Szeptember 23-án zenekarunk a Somkerék zenekar Pécssett újra szerepelt a Tanac Néptáncgyűttes műsorában.

Szeptember utolsó hétvégéjén együttesünk aktívan kivette részét a szüreti rendezvény szervezéséből, emellett Tordaszentlászlórló fogadtunk táncosokat, akik az elmúlt évi vendégzereplésünket viszonozták ezen a hétvégén. László Emese,

cosok. Ezen a délelőttön Radó Tihamér vezetésével népviselet bemutatót is tartottunk a moziudvaron.

Május 7-én a máriakémeti kegytemplom püspöki megáldásán kilencen népviseletben képviseltük településünket.

Május 13-14-én megtisztelő meghívásnak tettünk eleget Tatabányán a XI. Forgórózsa Fesztivál fellépőjeként. A fesztiválon táncaink és zenéink mellett a Kézimunka Műhely két tagja jóvoltából a hetényi hímzéseket is megismerhette a feszt-

Kruzsely Gina, Stercz Mira, Erdei Benedek és Zugfil Rolf sokat dolgoztak azon, hogy létszámban és színvonalban is emlékezetes legyen a felvonulás.

Gyerekcsoporthunk a komlói Kispöndöly Néptáncgyűttes és a Daloskör társaságában fellépett az iskolában rendezett idősek napi műsorban.

Részesei voltunk az 57. Leányvásár vasárnapi eseményének (ld. középső fotó), zenészeink idén is közreműködtek a Zengő Rezek délutáni közös koncertjén.

Szomszédolás címmel dél-dunántúli hagyományörző együtteseknek szervezett szakmai találkozót a Muharay Szövetség november 25-én Bogyzislón, melyen együttesünk is részt vett. (ld. alsó fotó)

A szakmai napon tíz együttes mutatkozott be új vagy régi koreográfiákkal. Baranyát rajtunk kívül a magyaregregyi táncosok képviselték. A találkozó egyik témája az eszközös táncok színpadra vitele volt. Mi meglévő műsorainkból kamara jellegű eszközös (seprű, üveg, párna, bot) táncot állítottunk össze, amely a zsűrinek is elnyerte a tetszését.

Tobak Ferenc, egykori táncosunk jóvoltából – aki anyagköltségért készített szekrényt egyesületünknek – gyarapodott a viseleteknek, eszközöknek szánt tárolóhelyünk. Ezúton is köszönjük!

2023-ban, nagy örömeinkre néhány fiatal új tag érkezett az együttesbe, akikre számítunk a jövőben is!

Az év szomorú krónikájához tartozik, hogy ismét gyarapodott égi zenekarunk létszáma. Medek Lászlót, az együttes korábbi muzikusát a vasasi temetőben kísértük utolsó útjára.

Elnökségünk: Keserű Árpád, Kruzsely Gina Erzsébet, Lázárné Szabó Emese, Molnár János, Radó Tihamér, Schätl Zsolt. **Elnök:** Papp János. **Tagságunk:** Bagó Sára, Bertalan Éva, Bocz Orsolya, Bocz Léda, Brand Petra, dr. Csörnyei László, Czentner Blanka, Dallos Jánosné, Dallos László, Dallos Veronika, Erdei Benedek, Friedrich Marcell, Füzi Gyula, Garamvári Zsombor, Gazder Janka, Gábor Zsófia, Gruber Máté, Harasztosi-Lajos Liliána, Horváth Helga, Jakab Józsefné, Jáhn Cintia, Juhász Rebeka, Keszlerné Bocz Márta, Keszler Vivien, Kruzsely László, Kruzsely Lászlóné, Kruzsely Pálma, László Emese, Lázár István, Lázárné Kruzsely Cecília, Lázár Lili, Márton Istvánné, Molnár Ádám, Molnár Ferenc, ifj. Molnár Ferenc, Molnár Veronika, Molnárné Fuchs Erika, Nagy Sándorné, Papp Gergely, Pappné Pintér Ilona, Pintér Ildikó, Poór Gabriella, Poór Jánosné, Schumann Adél, Schumann Réka, Spáth Róbert, Szabó Panna, Szauer Róbert, Szeledi Gergő, Tisztli-Papp Katalin, Tóth Viktória, Varga Dóra, Várnagy-Csák Beatrix, Zugfil Richárd, Zugfil Rolf, Zsombéki Gergely.

Régi hetényi épületek

A mai gyógyszerár épülete és a polgármesteri hivatal épületének egy részlete látszik a képen, amelyen a násznép vonul a faluvégre, kikérni a menyasszonyt 1961-ben.

Régi hetényi viseletek

Bózsa Saroltától kaptuk ezt a két régi fotót, amely apai ágon maradt a családra, de sajnos már nem tudják beazonosítani a korabeli ünneplős felmenőket.